

EK FİİL (EK EYLEM)

EK FİİL NEDİR?

Ek fiil, tek başına anlamı olmayan «i- (mek)» fiilidir.

EK FİİLİN GÖREVİ NEDİR?

Ek fiilin iki görevi vardır:

- 1- İsim soylu kelimeleri **yüklem** yapar.
 - 2- Basit zamanlı fiilleri **birleşik zamanlı fiil** yapar.
-

A) İsimlere Gelen Ek Fiiller

- Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı (idi)
- Ek Fiilin Duyulan Geçmiş Zamanı (imiş)
- Ek Fiilin Şartı (ise)
- Ek Fiilin Geniş Zamanı (dir)

B) Fiillere Gelen Ek Fiiller

- Hikaye Birleşik Zaman (idi)
- Rivayet Birleşik Zaman (imiş)
- Şart Birleşik Zaman (ise)

Ek Fiilin Görülen Geçmiş Zamanı (idi)

TEKİL	1.	Hastaydım	Mutluydum
	2.	Hastaydın	Mutluydun
	3.	Hastaydı	Mutluydu
ÇOĞUL	1.	Hastaydık	Mutluyduk
	2.	Hastaydınız	Mutluydunuz
	3.	Hastaydılar	Mutluydular

Hasta + idi = Hastaydı

Mutlu + idi = Mutluydu

Ek Fiilin Duyulan Geçmiş Zamanı (imış)

TEKİL	1.	Hastaymışım	Mutluymuşum
	2.	Hastaymışsın	Mutluymuşsun
	3.	Hastaymış	Mutluymuş
ÇOĞUL	1.	Hastaymışız	Mutluymuşuz
	2.	Hastaymışsınız	Mutluymuşsunuz
	3.	Hastaymışlar	Mutluymuşlar

Hasta + imiş = Hastaymış

Mutlu + imiş = Mutluymuş

Ek Fiilin Şartı (ise)

TEKİL	1.	Hastaysam	Mutluysam
	2.	Hastaysan	Mutluysan
	3.	Hastaysa	Mutluysa
ÇOĞUL	1.	Hastaysak	Mutluysak
	2.	Hastaysanız	Mutluysanız
	3.	Hastaysalar	Mutluysalar

Hasta + ise = Hastaysa

Mutlu + ise = Mutluysa

Ek Fiilin Geniş Zamanı (dir)

TEKİL	1.	Hastayım	Mutluyum
	2.	Hastasın	Mutlusun
	3.	Hasta(dır)	Mutlu(dur)
ÇOĞUL	1.	Hastayız	Mutluyuz
	2.	Hastasınız	Mutlusunuz
	3.	Hasta(dır)lar	Mutlu(dur)lar

Uyarı !

Ek fiilin geniş zaman 3. tekil kişisi «**dır**» fiillere geldiğinde kesinlik ya da ihtimal anlamı katar. Birleşik zamanlı fiil yapmaz.

- **Ders sona ermiştir**, çıkabilirsiniz. (kesinlik)
- **Bu haldeyken okula gidemeyecektir**. (kesinlik)
- **O şimdi gönlünce eğleniyordur**. (ihtimal)
- **Şimdi bizim oralara bahar gelmiştir**. (ihtimal)

Uyarı !

Ek fiilin geniş zamanı 3. kişi çekiminde «**dır**» eki düşebilir. Böyle durumlarda ek fiil olmadığı düşünülmemelidir.

- Bugün hava çok güzel(**dir**).
- Şu benim kitabım(**dır**).

Uyarı !

«-se, -sa» şart eki, ek fiil olarak kullanıldığında cümle sonunda olmayabilir. Yalnızca yükleme bakılırsa gözden kaçırılabilir.

- Eğer çok yorgunsan»(ek fiil) bugün işe gitme»(yüklem).
- Yeterince iyi çalışırsan»(ek fiil) bu sınavı kazanabilirsin»(yüklem).

İsme Gelen Ek Fiillerin Olumsuzu

«değil» sözcüğüyle olumsuz yapılır.

Görülen geçmiş zaman (hikaye)
Duyulan geçmiş zaman (rivayet)
Geniş zaman
Şart

Görülen geçmiş zaman (hikaye)
Duyulan geçmiş zaman (rivayet)
Geniş zaman
Şart

» Hasta değildim.
» Hasta değilmişim.
» Hasta değilim.
» Hasta değilsem.

» Mutlu değildik.
» Mutlu değilmişiz.
» Mutlu değiliz.
» Mutlu değilsek.

İsme Gelen Ek Fiillerin Soru Hali

«mi» soru ekiyle soru yapılır.

Görülen geçmiş zaman (hikaye)
Duyulan geçmiş zaman (rivayet)
Geniş zaman

» Hasta mıydım?
» Hasta mıymışım?
» Hasta mıyım?

Görülen geçmiş zaman (hikaye)
Duyulan geçmiş zaman (rivayet)
Geniş zaman

» Mutlu muyduk?
» Mutlu muymuşuz?
» Mutlu muyuz?

Örnekler

Sıcaktır
Yağmurluydu
Sinirliymişsiniz
Çalışkansan
Öğrenciymişler
Temizdiniz
Arabaymış
Yorgunsun
Alıştıktık
Karamsarsam

» Ek fiilin geniş zamanı »
» Ek fiilin hikayesi »
» Ek fiilin rivayeti »
» Ek fiilin şartı »
» Ek fiilin rivayeti »
» Ek fiilin hikayesi »
» Ek fiilin rivayeti »
» Ek fiilin geniş zamanı »
» Ek fiilin hikayesi »
» Ek fiilin şartı »

3. tekil kişi
3. tekil kişi
2. tekil kişi
2. tekil kişi
3. çoğul kişi
2. çoğul kişi
3. tekil kişi
2. tekil kişi
1. çoğul kişi
1. tekil kişi

hikaye=görülen geçmiş zaman » » » » rivayet=duyulan geçmiş zaman

Hikaye Birleşik Zaman (idi)

FİİL + KİP EKİ + İDİ + KİŞİ EKİ

Yap - (ı)yor - du - m

Gel - ecek - ti - n

Koş - ar - dı

Bil - miş - ti - k

Ver - di - (y)di - niz

Anla - sa - (y)dı - k

Gör - meli - (y)di - m

Al - a - (y)dı - n

» Şimdiki zamanın hikayesi

» Gelecek zamanın hikayesi

» Geniş zamanın hikayesi

» Duyulan g. zamanın hikayesi

» Görülen g. zamanın hikayesi

» Şart kipinin hikayesi

» Gereklilik kipinin hikayesi

» İstek kipinin hikayesi

» 1. tekil kişi

» 2. tekil kişi

» 3. tekil kişi

» 1. çoğul kişi

» 2. çoğul kişi

» 1. çoğul kişi

» 1. tekil kişi

» 2. tekil kişi

Rivayet Birleşik Zaman (idi)

FİİL + KİP EKİ + İMİŞ + KİŞİ EKİ

Yap - (ı)yor - muş - um
Gel - ecek - miş - sin
Koş - ar - mış
Bil - miş - miş - iz
Anla - sa - (y)mış - ız
Gör - meli - (y)mış - im
Al - a - (y)mış - sın

» Şimdiki zamanın rivayeti
» Gelecek zamanın rivayeti
» Geniş zamanın rivayeti
» Duyulan g. zamanın rivayeti
» Şart kipinin rivayeti
» Gereklilik kipinin rivayeti
» İstek kipinin rivayeti

» 1. tekil kişi
» 2. tekil kişi
» 3. tekil kişi
» 1. çoğul kişi
» 1. çoğul kişi
» 1. tekil kişi
» 2. tekil kişi

Şart Birleşik Zaman (ise)

FİİL + KİP EKİ + İSE + KİŞİ EKİ

Yap - (ı)yor - sa - m

Gel - ecek - se - n

Koş - ar - sa

Bil - miş - se - k

Ver - di - (y)se - niz

Gör - meli - (y)se - m

» Şimdiki zamanın şartı

» Gelecek zamanın şartı

» Geniş zamanın şartı

» Duyulan g. zamanın şartı

» Görülen g. zamanın şartı

» Gereklilik kipinin şartı

» 1. tekil kişi

» 2. tekil kişi

» 3. tekil kişi

» 1. çoğul kişi

» 2. çoğul kişi

» 1. tekil kişi

Örnekler

Anlayacakmış
Vurmaliydık
Kazanacaksak
Bırakmışmış
Başardıysanız
Geçiyormuş
Bildirirmişiz
Görecektik
Arayaydın
Zıplasaymış

- » Gelecek zamanın rivayeti
- » Gereklilik kipinin hikayesi
- » Gelecek zamanın şartı
- » Duyulan geçmiş zamanın rivayeti
- » Görülen geçmiş zamanın şartı
- » Şimdiki zamanın rivayeti
- » Geniş zamanın rivayeti
- » Gelecek zamanın hikayesi
- » İstek kipinin hikayesi
- » Şart kipinin rivayeti

Ek Fiilin Cümleye Kattığı Anlamlar

Birleşik zamanlı fiil yapan ek fiiller cümleye çeşitli anlamlar katar.

Çocukken her hafta piknik yapardık.
O filmi ben de izleyecektim
İşe hep zamanında gelmişmiş
Böyle olacağını bilsem söyler miydim?
Bu kadar çalışmayla birinci mi olunurmuş?
Yardım etseydi tüm bunlar yaşanmazdı.

- » Terk edilmiş alışkanlık
- » Gerçekleşmemiş niyet
- » Küçümseme
- » Pişmanlık
- » Azımsama
- » Yakınma

Aşağıdaki cümlelerde ek fiiller hangi görevde kullanılmıştır?

1.Sınıfta sınava başvuru yapan 5 kişi varmış.

2.Sana ne yapacağını söyleyebilseydim keşke.

3.O, okulun en çalışkanıdır.

4.Böyle anlarda nasıl konuşacağını bilmezdi.

A

Birleşik
zamanlı
fiil

B

Aşağıdaki cümlelerde ek fiiller hangi görevde kullanılmıştır?

1.Sınıfta sınava başvuru yapan 5 kişi varmış. **A**

2.Sana ne yapacağını söyleyebilseydim keşke. **B**

3.O, okulun en çalışkanıdır. **A**

4.Böyle anlarda nasıl konuşacağını bilmezdi. **B**

A

B

Aşağıdaki cümlelerde ek fiiller hangi görevde kullanılmıştır?

5.Gazetede bir makalen yayınlanmıştı.

6.Her an odadan çıkacak gibiydi.

7.Bu olanlar karşısında çok şaşkınım.

8.Ne diyeceğimi bilememiştim.

A

B

Aşağıdaki cümlelerde ek fiiller hangi görevde kullanılmıştır?

5.Gazetede bir makalen yayınlanmıştı. **B**

6.Her an odadan çıkacak gibiydi. **A**

7.Bu olanlar karşısında çok şaşkınım. **A**

8.Ne diyeceğimi bilememiştim. **B**

A

B

Aşağıdaki cümlelerde ek fiiller hangi görevde kullanılmıştır?

9.Keşke bir şişe de süt alaydın.

10.Yan odadan büyük bir gürültü geliyordu.

11.Tavırları son derece telaşlıydı.

12.Ona karşı koyabilecek biri yoktur.

A

B

Aşağıdaki cümlelerde ek fiiller hangi görevde kullanılmıştır?

9.Keşke bir şişe de süt alaydın. **B**

10.Yan odadan büyük bir gürültü geliyordu. **B**

11.Tavırları son derece telaşlıydı. **A**

12.Ona karşı koyabilecek biri yoktur. **A**

A

B

Aşağıdaki kelimelerde kullanılan ek fiilleri karşlarına yazınız.

1.Saklanmıştık

2.Gelseymiş

3.Hastaysak

4.Güzeldir

Aşağıdaki kelimelerde kullanılan ek fiilleri karşılılarına yazınız.

1.Saklanmışık

2.Gelseymiş

3.Hastaysak

4.Güzeldir

Duyulan geçmiş zamanın hikayesi

Şart kipinin rivayeti

Ek fiilin şartı

Ek fiil geniş zamanı

Aşağıdaki kelimelerde kullanılan ek fiilleri karşlarına yazınız.

5.Koşacaksa

6.Gevezeymiş

7.Anlatırsa

8.Temizdi

Aşağıdaki kelimelerde kullanılan ek fiilleri karşlarına yazınız.

5.Koşacaksa

Gelecek zamanın şartı

6.Gevezeymiş

Ek fiilin rivayeti

7.Anlatırsa

Geniş zamanın şartı

8.Temizdi

Ek fiilin hikayesi

Aşağıdaki kelimelerde kullanılan ek fiilleri karşlarına yazınız.

9.Buluşurduk

10.Kazançlıysa

11.Buralardaydı

12.Gönderiyormuş

Aşağıdaki kelimelerde kullanılan ek fiilleri karşılılarına yazınız.

9.Buluşurduk

10.Kazançlıysa

11.Buralardaydı

12.Gönderiyormuş

Geniş zamanın hikayesi

Ek fiilin şartı

Ek fiilin hikayesi

Şimdiki zamanın rivayeti

Aşağıdaki cümlelerde ek fiilin cümleye kattığı anlamı yazınız.

1. Her akşam kitap okurdu.

2. O kadar soruyu bir saatte çözmüşmüş.

3. Sahile bisikletle gidecektim.

4. Bu kadar yemekle doyulur muymuş?

Aşağıdaki cümlelerde ek fiilin cümleye kattığı anlamı yazınız.

1. Her akşam kitap okurdu.

Terk edilmiş alışkanlık

2. O kadar soruyu bir saatte çözmüşmüş.

Küçümseme

3. Sahile bisikletle gidecektim.

Gerçekleşmemiş niyet

4. Bu kadar yemekle doyulur muymuş?

Azımsama

Aşağıdaki cümlelerde ek fiilin cümleye kattığı anlamı yazınız.

5.Şimdiye kadar dersi bitmiştir.

6.Üzüleceğini bilsem çağırmaz mıydım?

7.O zamanlar yemekleri hep birlikte yedik.

8.Hani bayramı bizde geçirecektiniz?

Aşağıdaki cümlelerde ek fiilin cümleye kattığı anlamı yazınız.

5.Şimdiye kadar dersi bitmiştir.

İhtimal

6.Üzüleceğini bilsem çağırmaz mıydım?

Pişmanlık

7.O zamanlar yemekleri hep birlikte yedik.

Terk edilmiş alışkanlık

8.Hani bayramı bizde geçirecektiniz?

Gerçekleşmemiş niyet

HAZIRLAYAN: AHMET ÖZAYSIN
